

Høring til NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke:

Foreløpig sammenfatning av høringsuttalelser fra Den norske kirkes menighetsråd, kirkelige fellesråd og bispedømmeråd.

Sammenfatningens oppbygning og innhold.

Den følgende oppsummering av høringsuttalelsene fra bispedømmeråd, menighetsråd og kirkelige fellesråd er delt i to:

1. Kort oppsummering av bispedømmerådernes høringsuttalelser til Stat – kirkeutredningen.

Her oppsummeres de vesentlige synspunkter i bispedømmerådernes høringsuttalelser, ledsaget av en tabellarisk oversikt over de ulike bispedømmenes stillingtagen til høringsskjemaets spørsmål.

Alle 11 bispedømmeråd har sendt uttalelser til Kirkerådet. 7 av uttalelsene er endelige, 4 er foreløpige.

Oppsummeringen bygger på en lengre sammenfatning hvor de ulike bispedømmerådens synspunkter er gruppert tematisk. Denne lengre sammenfatningen sendes ikke ut til alle Kirkemøtets medlemmer, men oversendes Kirkemøtekomiteen som supplerende bakgrunnsmateriale.

2. Sammenfatning av høringsuttalelsene fra menighetsråd og kirkelige fellesråd innkommet pr. 28.10.2006.

Denne består stort sett av tabeller og analyser av dette materialet, i alt 680 høringsuttalelser fra menighetsråd og kirkelige fellesråd. Disse er registrert i en database. Sammenfatningen inneholder også noen hovedinntrykk fra tekstmaterialet.

Databaseregistreringen er foretatt av et team i Kirkerådets sekretariat som også har utarbeidet registreringsverktøyet. Databasen hvor høringssvarene er registrert vil være tilgjengelig under Kirkemøtet.

Lister over høringsinstanser som har avgitt uttalelser og tabeller med de bakgrunnsdata som ligger til grunn for presentasjonen vil kunne gjøres tilgjengelig for Kirkemøtekomiteen og andre som har interesse av det.

I ressursmaterialet inngår også en ”klippesamling” fra høringsuttalelser av utvalgte tekstkommentarer til de forskjellige punktene (fra menighetsråd og kirkelige fellesråd).

Det vil være elektronisk tilgang til alle innkomne høringsuttalelser under Kirkemøtet, også den delen av materialet som hittil bare er sendt Kirkerådet.

På bakgrunn av de foreløpige resultatene av høringen, har Kirkerådets administrasjon ikke funnet grunn til "å utarbeide fornyet premissunderlag som bakgrunnsdokument for komitébehandling på Kirkemøtet." (Vedtak sak KR 49/06)

Den følgende teksten forutsetter kjennskap til NOU 2006:2 og Kultur- og Kirke departementets høringsbrev med spørreskjema.

Denne høringsrapporten er foreløpig. Høringsfristen går ut 1. desember. Den offisielle og endelige høringsrapporten skal utarbeides for Kultur - og Kirke departementet av forskningsstiftelsen KIFO etter at høringsfristen er ute.

Bakgrunn

Kirkerådet vedtok på sitt møte 13.-15.september 2006 et utkast til Kirkemøtets høringsuttalelse om NOU 2006:2 *Staten og Den norske kirke* (KR 49/06). Samtidig la Kirkerådet vekt på at dette utkastet ble vedtatt tidlig i prosessen, før en kjente utfallet av høringen i de lokale og regionale kirkelige organer. Kirkerådet vedtok i den forbindelse følgende:

"Oppsummering av høringsuttalelsene fra andre kirkelige høringsinstanser sendes ut til Kirkemøtets medlemmer om mulig før Kirkemøtet.

Dersom det innkomne kirkelige høringsmaterialet tilsier det, ber Kirkerådet administrasjonen utarbeide fornyet premissunderlag som bakgrunnsdokument for komitébehandling på Kirkemøtet." (Vedtak KR 49/06)

Kirkerådet ytret tidlig i prosessen ønske om å kunne avvente de lokale og regionale kirkelige høringsinstansenes svar før Kirkemøtet kom med sin uttalelse. Da alle høringsinstanser fikk samme frist, valgte Kirkerådet å be de regionale (bispedømmerådene) og lokale (menighetsråd og kirkelige fellesråd) kirkelige høringsorganer om å sende kopi av sine høringsuttalelser til Kirkerådet innen 15.oktober 2006 (sak KR-AU 09/06, 5.mai 2006 og sak KR 36/06, 15.-16.juni 2006). Motivasjonen var at "På denne måten vil Kirkemøtet ha et best mulig grunnlag til å utforme sitt hørings svar."

Bispedømmerådene ble i brev av 18.05.2006 bedt om å avgi hørings svar innen 15.10.2006. Menighetsråd og Kirkelige fellesråd ble i brev av 28.06.2006 bedt om det samme. I dette brevet heter det:

"For Kirkerådet, som forbereder Kirkemøtets høringsuttalelse, er det viktig å lytte til andre kirkelige organer. Høringsuttalelsene fra disse vil utgjøre et viktig grunnlagsmateriale for Kirkemøtets behandling. Selv om det er knapp tid, ber Kirkerådet menighetsråd og fellesråd om å utarbeide sine hørings svar så tidlig at Kirkerådet kan få en kopi av disse innen 15. oktober."

1. Kort oppsummering av bispedømmerådenes høringsuttalelser til Stat – kirke-utredningen

Alle bispedømmeråd har avgitt høringsuttalelse til stat – kirke-utredningen. 4 bispedømmeråd har gitt foreløpige uttalelser (Oslo, Tunsberg, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland). 6 av bispedømmerådene har ikke svart på spørreskjemaet (Oslo, Borg, Tunsberg, Møre, Sør-Hålogaland (delvis) og Nord-Hålogaland).

På bakgrunn av uttalelsene er det likevel mulig å gjøre et forsøk på å sette opp en foreløpig oversikt over hvilke alternativer bispedømmerådene har gått inn for. Oversikten vedlegges.

En del av bispedømmerådene har innvendinger mot spørreskjemaet. Noen uttaler at utredningen er et godt utgangspunkt for å ta stilling til hovedspørsmålet om den fremtidige relasjonen mellom kirke og stat.

Overordnede prinsipper og premisser

Bispedømmerådene framhever en rekke grunnleggende premisser som bør vektlegges både når det gjelder kirkeordningen og tros- og livssynspolitikken.

På den ene side er det momenter som er knyttet til Den norske kirke som trossamfunn og kirken som en åpen, inkluderende og landsdekkende folkekirke med dåpen som eneste medlemskriterium. Det er videre viktig at kirken fremtrer lokalt. Her understrekes også kirken som tradisjons- og kulturbærer, dens hjelp til livstolkning og folks tilhørighet til kirken med rom for ulike grader av trosengasjement og deltakelse.

På den annen side understrekes kirkens rolle og særstilling som majoritetskirke i et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn. Rådene vektlegger hensynet til minoritetene, likebehandling og ikke-diskriminering ut fra prinsippet om tros- og livssynsfrihet, og at dette også må gjelde Den norske kirke, bl.a. kirkens rett til selv å utnevne sine ledere.

Disse to anliggender resulterer i en klar understrekning av statens ansvar og forpliktelse for å legge til rette for en aktiv støttende tros- og livssynspolitikk.

Mange av rådene er opptatt av at endringene må gjennomføres over tid, bør skje gradvis og at en må sikre bred enighet og trygghet for de løsninger som blir valgt. Nidaros bispedømmeråd uttaler at det kirkelige reformarbeidet og den selvstendigjøring av kirkelig valgte organer som har pågått i mange år, representerer skritt i retning av at statskirkeordningen vil bli avviklet. Spørsmålet er hvor stort skritt som nå skal tas.

Valg av modeller

Over $\frac{3}{4}$ av de bispedømmerådene som har svart på hovedspørsmålene går inn for en tilnærmet modell to, lovforankret folkekirke, mens andelen som ønsker å avvikle Den norske kirke som statskirke er $\frac{2}{3}$. Dette skyldes at skjemaet opererer med andre svarkategorier enn de modellene som Gjønnnes-utvalget legger frem, og rådene forholder seg mer til modellene enn til spørreskjemaet. Vel $\frac{1}{3}$ ønsker at statskirken fortsetter, men

de fleste av disse understreker behovet for reformer og fortsatt delegasjon. 3-4 bispedømmer (hele eller et flertall i rådet) ønsker at statskirken fortsetter, mens 6-7 bispedømmeråd går inn for at Den norske kirke som statskirke avvikles. Men det er kun 5 % av medlemmene i bispedømmerådene som går inn for en selvstendig folkekirke. Endringene må gjennomføres over tid, man ønsker ikke radikalt skille, vil ikke at folk skal "miste kirken sin", men en ønsker endrede relasjoner og fortsatt reformer med sikte på økt selvstendighet for kirken. Den norske kirke må bli et eget rettssubjekt og kirken utnevner selv sine ledere. Flere bispedømmer berører spørsmålet hvor langt det er mulig å gå med fortsatte reformer innenfor rammen av en statskirkeordning.

Bispedømmerådene ønsker at Den norske kirke er forankret i en egen lov, en kortfattet rammelov, vedtatt av Stortinget, og svært mange mener denne bør forankres i grunnloven. Selv om mange går inn for en grunnlovsforankring, gir en likevel ikke sin tilslutning til en grunnlovsforankret folkekirke. Videre understrekes det at Den norske kirke selv bør utforme sin kirkeordning.

Oppsummerende er hovedprofilen som bispedømmerådene ser for seg en kirkeordning som ligger nær opp til dagens ordning, men hvor Den norske kirke, i samsvar med tros- og livssynsfriheten, får større selvstendighet, men at dette bør skje gradvis, slik at relasjonen til folket ikke endres, selv om relasjonen til staten endres. Det synes å være større oppslutning om lovforankret folkekirke hos bispedømmerådene enn hos menighetsrådene og de kirkelige fellerådene.

Finansiering

Ni av bispedømmerådene går i hovedsak inn for "offentlig finansiering uten medlemsavgift", mens to av rådene går inn for alternativet "støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift". I denne sammenheng peker mange på statens ansvar for en aktiv støttende religionspolitikk.

Flere av bispedømmerådene understreker at ressurstilfanget til Den norske kirke må økes og det offentlige ansvar innskjerpes.

I hovedsak er det også tilslutning til forslaget om fordeling mellom staten og kommunen som Gjønnnes-utvalgets flertall anbefaler.

Noen mener det på sikt bør kunne vurderes å åpne for medlemsavgift eller livssynsavgift, mens de fleste advarer mot en slik ordning, som de mener vil fungere uheldig og oppleves som et tilleggskrav. Disse er derimot opptatt av ordninger som legger til rette for økonomiske bidrag fra medlemmene.

Kirkebyggene

Samtlige bispedømmeråd mener at "den lokale kirke bør eie kirkebyggene og kommunen ha det økonomiske ansvaret". Uttalelsene på dette punkt er entydige. Ingen går inn for noen av de andre alternativene.

Mange peker på de økonomiske utfordringene med manglende vedlikehold og behovet for finansiering av de fredede og verneverdige kirkene, og mener dette må være et særskilt statlig ansvar uavhengig av fremtidig relasjon mellom Den norske kirke og staten.

Valgordninger og demokrati

5 bispedømmeråd går enstemmig inn for å videreføre dagens valgordning, mens 3 bispedømmeråd går enstemmig inn for å øke bruken av direkte valg. De øvrige bispedømmeråd har mer eller mindre sterke innvendinger mot å ta i bruk en ordning med direkte valg som ikke springer ut av menigheten som det grunnleggende fellesskapet, og mener at en slik ordning vil kunne forsterke avstanden mellom menighetsrådet og de øvrige råd. Noen få bispedømmeråd finner å kunne åpne for en kombinasjonsløsning og mener at dette bør utredes nærmere.

Samtlige understreker behovet for å styrke demokratiet og øke valgoppslutningen.

I denne sammenheng påpekes også behovet for en gjennomtenkning av prosedyrer for nominasjon og utnevning av biskoper.

Endringer i Grunnloven

Spørsmålet i høringsbrevet om hva som bør stå i Grl § 2 dersom statskirkeordningen avvikes, er besvart av 9 bispedømmeråd. Samtlige går inn for alternativet ”det kristne og humanistiske verdigrunnlaget”. Et medlem går i tillegg inn for at det også står ”de politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på, så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene”. Enkelte av bispedømmerådene mener det også bør vurderes å ta med andre formuleringer.

De øvrige bestemmelsene i Grunnloven er det ikke stilt spørsmål om, men enkelte bispedømmeråd tar opp andre bestemmelser i Grunnloven.

De fleste bispedømmeråd har merknader til bestemmelsen i Grl § 21 som gjelder utnevning av geistlige embetsmenn. Et lite mindretall i noen bispedømmeråd ønsker at Kongen i statsråd fortsatt skal utnevne biskoper og proster, men for øvrig er det stor tilslutning til at disse bør tilsettes av et demokratisk valgt kirkelig organ, og at dette må ansees som en naturlig konsekvens av religionsfrihetsprinsippet.

Flere har merknader eller mener bestemmelsen i Grl § 12 som krever at minst halvparten av statsrådene må være medlemmer av statskirken, er svært problematisk.

To bispedømmeråd kommenterer Kongens bekjennelsesplikt i Grl § 4 og Kongens anordningsmyndighet i Grl § 16.

Gravferdsforvaltningen

De bispedømmeråd som har svart på skjemaet, har synspunkter på hvem som i fremtiden bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen, men her er anbefalingene delt på midten. 5 bispedømmeråd går enstemmig inn for å legge forvaltningen enten til kirken (3

bispedømmeråd) eller til kommunen (2), mens 4 bispedømmeråd har delt seg i et flertall og et mindretall. Av disse er det kun ett bispedømmeråd hvor flertallet går inn for at kirken bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen, mens de resterende tre går inn for kommunen.

Det argumenteres med at av rent prinsipielle og religionspolitiske grunner, er det mest riktig å legge forvaltningen til kommunen, samtidig som mange peker på at ordningen i dag fungerer tilfredsstillende, og viser til at 94 % av gravferdene blir utført av Den norske kirke. Disse peker også på at kirkegårdene omkranser kirken og at det mange steder derfor vil være uheldig og vanskelig å skille ut kirkegårdene som kommunale forvaltningsområder. De fleste anbefaler derfor at en bør videreføre ordningen med at henholdsvis kirken eller kommunen kan ivareta tjenesten der forholdene ligger til rette for det, dersom en endrer dagens ordning.

Enkelte tar også opp spørsmålet om betegnelsen kirkegård bør erstattes med den mer nøytrale betegnelsen gravlund, noen tar opp ordningen med vigsling av kirkegård og spørsmålet om det offentliges ansvar for seremonirom for tros- og livssynssamfunn. Innvendinger mot de foreslåtte løsningene synes ikke å være sterke.

Andre spørsmål – behov for videre utredning og reformer

Flere av bispedømmerådene tar opp noen aktuelle temaer som ligger i forlengelsen av hovedspørsmålene og som Gjønnnes-utvalget har ansett som ”indrekirkelige utfordringer”. Det gjelder særlig spørsmål om kirkelig organisering, antall forvaltningsnivåer, fordeling av oppgaver og myndighet, arbeidsgiveransvaret, spørsmål knyttet til finansiering og fordeling og delvis også valgordninger. Her er det behov for fortsatte reformer. Andre vil ikke uttale seg om slike temaer i denne omgang, siden det er spørsmål en vil måtte komme tilbake til senere. Flere understreker imidlertid soknet som den grunnleggende enheten i kirken og dets selvstendighet. En fremtidig kirkeordning må legge forholdene til rette for at de lokale enheter kan fungere som levende, åpne og inkluderende menigheter.

Bispedømmerådenes avkryssing på departementets spørreskjema pr 1.nov. 2006

	Oslo	Borg	Hamar	Tunsberg	Agder og Telemark	Stavanger	Bjørgvin	Møre	Nidaros	Sør-Hålog	Nord-Hål	SUM
Dnk som statskirke												F M
- Bør fortsette		X ¹	3	X			1	1	1	6		3 4
- Bør avvikles	x	x	3		X	X	6	6	x ²	2		7 2
- Annet												
- Vet ikke/ønsker ikke å svare									7			
I hvilken lov bør Dnk være forankret?												
- Grunnloven		M	X	x	X	x	1	1	1			2 6
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget	X	F	X	X	X	X	6	4	2 ³			9
- Lov om trossamfunn		1						2				2
- Annet												
- Vet ikke									5			
Hvordan bør Dnk finansieres?												
- Gjennom medlemsavgift								1				1
- Medl.avg. med noe støtte fra det offentlige												
- Støtte fra det off. med noe medlemsavgift							6	6				2
- Off. finansiering uten medlemsavgift	X	X	X	X	X	X	1		8	x	x	9 1
- Annet												
- Vet ikke												
Hvordan bør valgordningen og demokr. være?												
- Valgordningen bør være som i dag					X	X	X	X			x	5
- Øke bruken av direkte valg	x		X						X			3
- Annet												
- Vet ikke												
Dersom statsk.ordn. avvikles, hva bør stå i GrL § 2?												
- Ingen tillegg												
- De politiske prinsipper (demokrati, rettsstaten osv)							1					1
- Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget	X	X	X		X	X	7	X	X		x	9
- Det humanistiske verdigrunnlaget												
- Dnk er en evangelisk-luthersk statskirke									X			1
- Annet												
- Vet ikke												
Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?												
- Den lokale menighet		F	X	x	2	X	X	1				4 3
- Kommunen	X	M		x	5			6	X			3 2
- Annet												
- Vet ikke				x								
Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?												
- Den lokale kirke bør eie og ha det økon. ansvaret			X ⁴									1?
- Den lokale kirke bør eie og komm. ha det økon. ansv.	x	X	X	X	X	X	X	X	X	x		10
- Kommunen bør eie og ha det økon. ansvaret												
- Annet												
- Vet ikke												

Oslo, Tunsberg og Nord-Hålogaland og delvis Sør-Hålogaland har ikke fylt ut skjemaet, så disse er krysset av på bakgrunn av momentene fra de foreløpige uttalelsene. Dessuten mangler skjemaet fra Borg og Møre. X = enstemmig, x = mer usikkert, F = flertall, M = mindretall.

¹ Borg bdr. sier både at de ønsker en gradvis organisatorisk selvstendigjøring, samtidig som flertallet gir sin tilslutning til utvalgets flertall, en kirkelov forankret i en grunnlovbestemmelse, derfor også et x.

² Et flertall i Nidaros (7 av 8 medl.) mener tiden nå er moden for å gjøre Dnk til det som i utredningen beskrives som lovforankret folkekirke, og forslår at § 2 og § 16 oppheves, men at Dnk nevnes i en egenretningsbestemmelse. Det er derfor mest sakssvarende og sette et kryss her.

³ Flertallet i Nidaros bdr. (7 medl.) slutter seg til hovedpunktene i en ny kirkelov/rammelov. Dvs. at de som svarer "vet ikke", har noen presiseringer, men de burde vel egentlig stå her.

⁴ Hamar bdr. har krysset av her, men sier i sin uttalelse at de slutter seg til Gjønnnes-utvalgets flertall på dette punkt, og krysset burde derfor stå i ruten nedenfor.

2. Sammenfatning av høringsuttalelsene fra menighetsråd og kirkelige fellesråd innkommet pr. 28.10.2006

Materialets omfang og art

Materialets omfang

Pr. 28.10. 2006 var det kommet inn **680** høringsuttalelser⁵ fra menighetsråd og kirkelige fellesråd. Noen uttalelser var avgitt av flere instanser i fellesskap, mens en del er avgitt av sammenslåtte menighetsråd eller råd som driver forsøk med dette. I alt representerer de 680 uttalelsene 708 menighetsråd/fellesråd av de som var registrert pr. 1.1.2006. To opptellinger av antall sogn/menighetsråd og kirkelige fellesråd fra ulike kilder har gitt som resultat at det er ca. 1560 lokalkirkelige høringsinstanser totalt.

Svarprosenten så langt (708 råd av totalt 1561) er dermed **45,4 %**, se avsnittet om ”representativitet”.

Av de 680 lokale uttalelsene er

570 sendt til Kirkerådet – heretter KR (og KR/KKD)

av disse er

317 sendt både KKD og KR

253 sendt bare til KR. En god del av disse er foreløpige uttalelser.

110 er sendt bare til KKD.

KKD hadde pr. 28.10.2006 lagt ut 427 høringsuttalelser fra menighetsråd og fellesråd på sine nettsider.

Materialets art

Uttalelsens form	Antall (N)	Andel (%)
Spørreskjema uten kommentar:	315	(46 %)
Spørreskjema med kommentar:	186	(27 %)
Tekst og spørreskjema:	141	(21 %)
Bare tekst	34	(5 %)
Ukategorisert:	4	
Totalt	680	

De fleste høringsuttalelsene (73 %) består av KKD's spørreskjema, utfylt og i mange tilfeller med en del kommentarer. En del har lagt ved en kortere eller lengere tekst (21 %). Et lite antall uttalelser er tekster som ikke følger høringskjemaets struktur (5 %).

Spørreskjema uten kommentar er skjema som bare inneholder avkryssninger/stemmetall og tekst i skjemaets tekstbokser. Det er noe tekst i disse boksene i mange av skjemaene, men også mange som kun inneholder avkryssninger/stemmetall.

⁵ I tillegg er det kommet 4 høringsuttalelser hvor det var umulig å identifisere avsender, 1 uttalelse fra et menighetsråd som ikke var beslutningsdyktig og 2 uttalelser fra ansatte i menigheter/fellesråd. Disse er holdt utenfor.

Spørreskjema med kommentar er skjema som inneholder tillegg eller kommentarer utenfor skjemaets tekstbokser. Det kan være fra noen få presiserende ord til et svaralternativ, til kommentarer som samlet utgjør 1 A4-side.

Tekst og spørreskjema: Her utgjør teksten i en del tilfeller svaret på spørreskjemaets spm. 1 på noen få linjer. Andre har mer omfattende høringsuttalelser som oppsummeres på spørreskjemaet. Disse tekstene kan være fra 1-4 A4 sider, de fleste fra ¾-2 A4-sider. I noen ytterst få tilfeller også lengere utredninger. Noen tekster fungerer som oversendelsesbrev.

Tekst: Disse kan være fra 1-2 linjer opp til 4-5 sider. De fleste på 1-3 A4-sider.

Materialet er registrert i en *database*. Alle avkryssninger og stemmetall er registrert. I tillegg har vi registrert forekomst av en del utsagnstyper ved hjelp av stikkord (eks: ”åpen og inkluderende folkekirke”, ”aktivt støttende religionspolitikk”, ”landsdekkende folkekirke”). Forekomst av og hovedinnhold i tekstkommentarer er også registrert i databasen. Tekst-argumenter og premisser er ikke uttømmende registrert. Opplysninger om avsender og uttalelsens form er registrert, samt opplysninger om adressat (KR og/eller KKD). Der det ikke forelå avkryssninger i spørreskjema, har vi registrert avkryssninger på det alternativet som ligger nærmest standpunktet som kommer til uttrykk i teksten. I dette ligger det et element av skjønn.

Tallmessige beregninger

Der det ikke var enstemmighet i høringsorganet, har vi beregnet andel ut fra stemmetall for de ulike alternativer. Summene som oppgis er kommet fram slik:

Antall enstemmige uttalelser (inkl. rene avkryssninger) for vedkommende alternativ
+ andelen for vedkommende alternativ i råd hvor det har vært dissens.

Resultatene er talt opp ved at enstemmige svar/avkryssninger i skjema er gitt verdien 1, mens dissenser er beregnet som andel av helt menighetsråd/fellelsråd, rundet av til 1 desimal.

Eks.: Et råd med 9 medlemmer har delt seg i tre grupper, med 5, 3 og 1 stemme. Da har vi talt $5/9=0,55$, rundet av til 0,6; $3/9=0,33$, rundet av til 0,3; $1/9=0,11$, rundet av til 0,1.

Følgende stikkord er benyttet for registrering av tekst:

0. Premisser - kirkeforståelse etc.

- P1: Åpen/inkluderende folkekirke
- P2: Bekj, misj. Tjen. Åpen folkekirke
- P3: Dnk trossamf - forankr eget trosgr.lag
- P4: Dnk trossamf - bygd på dåpen/troen
- P5: Kirken råderett over egen lære
- P6: Kirken ansv. Utnev. Prost/biskop
- P7: Landsdekkende folkekirke
- P8: Lik tilgang til forkynnelse/krkl handlinger
- P9: Soknet grunnenhet/lokal tilstedeværelse
- P10: Lokalt selvstyre
- P11: Gode rammevilkår for kirken
- P12: Demokratisk struktur

1. Prinsipper tros- og livssynspolitikk

- PR1: Tros- og livssynsfrihet
- PR2: Aktivt støttende tros- og livssynspolitikk
- PR3: Statlig ansvar rammebetingelser
- PR4: Likebehandling/likeverd/likestilling
- PR5: Hensyn til minoriteter
- PR6: Muligh, rel.utøvelse- ikke strid norsk lov
- PR7: Indre selvstyre trossamf/lære/lederskap
- PR8: Fortsatt særstilling Dnk
- PR9: Verdiparagraf i Grunnloven
- PR10: Kristne og humanistiske verdier
- PR11: Demokrati/rechtsstat og menneskerett
- PR12: Opprettholde Grl. § 2

P13: Dåpen eneste medlemskriterium
 P14: Rom ulik grad trosengasj og deltakelse
 P15: Rom for mangfold tradisjon og teologi
 P16: Dnk - kulturbærer, verdiformidler, livstolk
 P17: Kulturelt "lim"
 P18: Fortsatte reformer i kirken
 P19: Kritikk av spørreskjema
 P20: Kritikk av Kirkerådet
 P21: Annet

PR13: Bevare nasjonalkrk rolle ved nasj. Hend
 PR14: Annet

Registreringene gjelder kun der det foreligger tekstkommentarer. Som man ser er en del av utsagnene også svaralternativer på spørsmål i spørreskjemaet, for eksempel PR9 og PR10.

Representativitet

Antall innkomne høringsuttalelser pr. 28.10.2006⁶

<i>Bispedømme</i>	<i>MR/FR (N)</i>	<i>Innkomne høringsuttalelser (N)</i>	<i>Andel (%)</i>
Oslo	81	59	72,8 %
Borg	140	68	48,6 %
Hamar	206	98	47,6 %
Tunsberg	141	33 ⁷	23,4 %
Agder/Telemark	179	129	72,1 %
Stavanger	119	41	34,5 %
Bjergvin	224	78	34,8 %
Møre	125	64	51,2 %
Nidaros	164	52	31,7 %
Sør-Hålogaland	113	32	28,3 %
Nord-Hålogaland	75	26	34,7 %
TOTALT	1565	680	43,4 %⁸

⁶ Avviket i antall instanser og svarprosent skyldes at disse opplysningene er hentet fra Årbok for Den norske kirke, mens opplysningene ovenfor er hentet fra Dnk's medlemsregister pr. 1.1.2006, samt at opptelling fra medlemsregisteret er foretatt manuelt med mulighet for enkelte feiltellinger. Antallet instanser er ikke korrigeret for sammenslåinger av MR etter 1.1.2006 eller forsøk med sammenslåtte MR. P.g.a. tidsnød har vi ikke fått etablert ett offisielt tall. Utslagene er uansett så små at de ikke får vesentlig betydning.

⁷ Etter 28.10. har vi fått oversendt en samlesending med 9 høringsuttalelser i tillegg fra dette bispedømmet. Vi har ikke rukket å ta dem med i analysene. Med disse 9 i tillegg blir svarprosenten 29,8 %.

⁸ Prosenten er her antall *uttalelser* i forhold til antall MR/FR, ikke antall MR/FR som totalt er med på en uttalelse. Derfor avviket i forhold til svarprosenten som er angitt tidligere.

Svarprosenten på landsbasis lå på **45,4 %**.

Bispedømmevis varierende svarprosent

Som det går fram av tabellen ovenfor varierer svarprosenten mye fra bispedømme til bispedømme. Oslo og Agder/Telemark skiller seg ut med svarprosent over 70 %. Borg, Hamar og Møre har svarprosent rundt 50 %. Stavanger, Bjørgvin og Nord-Hålogaland ligger omkring 35 % mens Nidaros, Sør-Hålogaland og Tunsberg ligger omkring 30 %.

De 6 bispedømmene med lav svarprosent fordeler seg på områder hvor det var stor oppslutning om endring i høringen etter Bakkevig-utvalget (Stavanger), områder med liten oppslutning om endring (Tunsberg og Nord-Hålogaland) og områder med middels oppslutning om endring (Bjørgvin, Nidaros og Sør-Hålogaland).

Også de 5 bispedømmene med høy svarprosent fordeler seg på høy oppslutning om endring (Agder/Telemark og Møre), lav oppslutning om endring (Oslo og Hamar) og middels oppslutning om endring (Bjørgvin).

Svarprosent menighetsråd og soknestørrelse

En annen indikator som er testet er svarprosent i forhold til soknestørrelse.

Soknestørrelse (kirkemedlemmer)	Antall sokn (N)	Antall svart (N)	Andel svart (%)
10000-18649	62	45	72,6 %
5000-9999	216	121	56,0 %
3000-4999	187	106	56,7 %
2000-2999	136	63	46,3 %
1000-1999	249	124	49,8 %
500-999	221	90	40,7 %
28-499	205	73	35,6 %
Døves MR	6	3	50 %
<i>Totalt MR og MR/FR</i>	<i>1282</i>	<i>625</i>	<i>48,8 %</i>

Svarprosenten er høyest hos store sokn, og avtagende jo mindre soknene er. Det vil si at det innkomne materialet representerer en betydelig større andel av kirkemedlemmer enn andelen av antall sokn. Blant de 100 største soknene (medlemstall fra 8589-18649 pr. 1.1.2006) er svarprosenten 68 %. Alle de 6 største soknene har levert høringsuttalelse.

Svarprosent fellesråd

Av fellesrådene i fler-sokns-kommuner har 83 av 279 svart. Det utgjør en svarprosent på **29,7 %** for fellesrådene. Dette er markert lavere enn for menighetsrådene.

Av de 25 største fellesrådene (etter kommunens innbyggertall) har 9 svart.

Av de 10 største har fellesrådene i Oslo (1)⁹, Trondheim (3), Bærum (5), Kristiansand (6) og Fredrikstad (7) svart.

Det mangler svar fra fellesrådene i Bergen (2), Stavanger (4), Tromsø (8), Drammen (9) og Sandnes (10).

Tolkning og tolkningsproblemer

Tolkningsproblemer – forholdet mellom alternativene i NOU 2006:2 og i høringskjemaet

Fordi kategoriene i spørreskjemaet på spørsmål 2 og 3 ikke svarer direkte til utredningens tre modeller er det nødvendig å bruke en del skjønn i kategoriseringen av svarene.

Svaralternativene i spørreskjemaet er:

2. Den norske kirke som statskirke	3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?
<ul style="list-style-type: none">• Bør fortsette• Bør avvikles• Vet ikke / ønsker ikke å svare	<ul style="list-style-type: none">• Grunnloven• Egen kirkelov vedtatt av Stortinget• Lov om trossamfunn• Vet ikke / ønsker ikke å svare

Gjønnes-utvalgets tre alternativer er:

Grunnlovsforankret folkekirke – videreføring av dagens statskirkeordning med mindre endringer. Forankring i dagens grunnlovsbestemmelser, men på neste nivå også en kirkelov vedtatt av Stortinget.

Lovforankret folkekirke – opphevelse av dagens grunnlovsbestemmelser om statens offentlige religion og kongens kirkestyre, samt bestemmelsene om kirkelig statsråd. Egen kirkelov vedtatt av Stortinget, men også forslag om at denne loven hjemles i en ny grunnlovsbestemmelse.

Selvstendig folkekirke – opphevelse av dagens grunnlovsbestemmelser om statens offentlige religion og kongens kirkestyre, samt bestemmelsene om kirkelig statsråd. Ingen grunnlovsbestemmelse om Dnk, ikke egen kirkelov for Dnk. Forankring i Lov om trossamfunn.

Vårt skjønn bygger på følgende: Det er rimelig å betrakte avkrysning på

- "Lov om trossamfunn" som tilslutning til modellen "Selvstendig folkekirke".
- "Egen kirkelov vedtatt av Stortinget" vil i de fleste tilfeller bety tilslutning til modellen "Lovforankret folkekirke".
- "Grunnloven" kan bety både tilslutning til modellen "Grunnlovsforankret folkekirke" – sannsynligvis i de fleste tilfeller. Men også modellen "Lovforankret folkekirke" vil i siste instans ha sin forankring i Grunnloven i følge forslaget fra Gjønnes-utvalgets flertall.

⁹ Tallene viser til rangering av fellesrådene etter størrelse med Oslo som det største (1) o.s.v.

I utgangspunktet har vi oppfattet ukommenterte svar på spørsmål 3 som tilslutning til den av Gjønnnes-utvalgets hovedmodeller det terminologisk ligger tettest opp til.

Det hersker også noe usikkerhet om hvilket svar på spørsmål 2 som samsvarer med alternativet *Lovforankret folkekirke*. Innebærer *lovforankret folkekirke* at Den norske kirke som statskirke *bør fortsette* eller at den *bør avvikles*? Begge deler har vært hevdet i debatten, og begge synspunkter gjenspeiles i høringsmaterialet.

Vi har valgt å legge vekt på *kombinasjonen* av avkryssninger på spørsmål 2 og 3, med størst vekt på avkryssningen på spørsmål 3.

Registrering av hovedprofil

I tillegg til å registrere avkryssninger/stemmetall for svaralternativene på spørsmål 2 og 3, har vi valgt å registrere uttalelsenes *hovedprofil* i forhold til hovedspørsmålet/valg av modell for forholdet stat-kirke. Denne er vi kommet fram til ved å sammenholde avkryssningene på spørsmål 2 og 3, samt eventuelle tekstkommentarer. Der det er tvil eller motsetning mellom tekst og avkryssning, har teksten hatt forrang.

Ukommenterte avkryssningskombinasjoner – tilordning til hovedprofil

<i>Spørreskjema, sprm. 2</i>	<i>Spørreskjema, sprm. 3</i>	<i>Gjønnnes-modell</i>
Bør fortsette	Grunnloven	Grunnlovsforankret folkekirke
Bør fortsette	Grunnloven Egen kirkelov vedtatt av Stortinget	Kan ikke avgjøres
Bør fortsette	Egen kirkelov vedtatt av Stortinget	Lovforankret folkekirke
Bør avvikles	Egen kirkelov vedtatt av Stortinget	Lovforankret folkekirke
Bør avvikles	Grunnloven	Lovforankret folkekirke
Bør avvikles	Grunnloven Egen kirkelov vedtatt av Stortinget	Lovforankret folkekirke
Bør avvikles	Lov om Trossamfunn	Selvstendig folkekirke

Vi har registrert hovedprofil i følgende kategorier:

1. *Grunnlovsforankret folkekirke* (Gjønnnes-utvalgets modell – også tilslutning til Forum for statskirkens synspunkter er rubrisert her)
2. *Statskirke som i dag* (eksplisitte utsagn om at forandringer ikke ønskes)
3. *Statskirke med betydelige reformer* (KA-modellen og nært beslektede synspunkter – eksplisitte utsagn)
4. *Lovforankret folkekirke* (Gjønnnes-utvalgets flertallsmodell)
5. *Lovforankret folkekirke med grunnlovsforankring* (de som eksplisitt har sagt at en lovforankret folkekirke må ha hjemmel i en grunnlovsbestemmelse eller avkryssningskombinasjonen ”avvikles” på spørsmål 2 og ”grunnloven” på spørsmål 3)
6. *Selvstendig folkekirke* (Gjønnnes-utvalgets mindretallsmodell)

I presentasjonen av resultatene er stort sett kategoriene 1-3 slått sammen til en hovedgruppe. Det samme gjelder kategoriene 4-5.

Resultater og analyse hovedposisjon og spørsmål 2 og 3

Ved lesning av resultatene må det tas i betraktning at dataene som telles er fremkommet med en viss bruk av skjønn, at tidspresset på registreringsarbeidet har vært stort, at unøyaktige registreringer kan forekomme, og at dette er en opptelling av en andel på ca. 45 % av det potensielle høringsmaterialet for disse typene høringsinstanser. Med disse forbehold i mente presenteres her en del tellinger som er gjort i materialet. *Denne måten å presentere resultatene på får bare i liten grad fram variasjonsbredden og nyansene i standpunkter og argumentasjon. Den følgende oppsummeringen gir dermed bare uttrykk for hovedtendensene i materialet.*

Resultat - hovedprofil

Hovedprofil	Enstemmige (N)	Dissens ekvivalenter (N)	SUM (N)	Andel (%)*
1. Grunnlovsforankret	155			
2. Statskirke som nå	30			
3. Statskirkereform (KA)	16			
Total Grunnlovsforankr.	201	109,1	310,1	46 %
4. Lovforankret	162			
5. Lovforankret m grl.lovs	52			
Total Lovforankret	214	125,9	339,9	50 %
6. Total Selvstendig	3	11,5	14,5	2 %
Totalt	418	257	664,5	
		Vet ikke	15,5	2 %
		N =	680	

Dissenser summert bare for hovedkategoriene 1-3, 4-5, samt for 6.

*I et foreløpig materiale som dette, med resultater fremkommet med såvidt stort innslag av skjønn, må *prosentatsene ikke tas som presise uttrykk eller som "avstemningsresultat", men mer som omtrentlige mengdeangivelser.* De brukes her mest for å si noe om det er små eller store forskjeller.

Vurdering

Resultatet viser at det er noenlunde lik oppslutning om alternativer som vil beholde dagens statskirkeordning med større eller mindre reformer ("grunnlovforankret folkekirke" m.m.) på den ene siden (310,1), og alternativet "lovforankret folkekirke" (339,9). Det er litt større oppslutning om "lovforankret folkekirke", men forskjellen er liten. Betrakter man KA's forslag som en overgangsordning til en kommende lovforankret folkekirke, blir forskjellen noe større. På det nåværende stadium av høringsprosessen kan ikke denne forskjellen tillegges større vekt. Det som er helt entydig er at alternativet "selvstendig folkekirke" har marginal oppslutning hos menighetsråd og kirkelige fellesråd i Den norske kirke.

Endring i forhold til høringen i 2002 (Samme kirke – ny ordning)

Ser en det foreløpige høringsresultatet i forhold til resultatet av høringen etter Bakkevig-utvalgets innstilling *Samme kirke – ny ordning* (2002), tyder tallene på at det har skjedd en markert endring i rådernes holdning til nyordning av forholdet mellom stat og kirke. Bakkevig-utvalgets forslag til nyordning ligger nær Gjønnnes-utvalgets flertallsforslag, med unntak av finansieringsordningen. I 2002 gikk 33 % av menighetsrådene og fellesrådene inn for den foreslåtte nyordningen, mens 53 % gikk imot nyordningen, eller for en lettere revisjon av statskirkeordningen.¹⁰ Nå går foreløpig ca. 50 % inn for Gjønnnes-utvalgets nyordning, 17 % flere enn for fire år siden, mens ca. 46 % vil ha lettere revisjon av statskirkeordningen eller status quo (7 % færre). I 2002 var vet-ikke-gruppen på 14 %, i vårt materiale er den foreløpig på 2 %. Det er begrenset hvor vidtrekkende slutninger en kan trekke av denne endringen i forhold til Bakkevig-høringen på nåværende tidspunkt, siden materialet er ufullstendig og opptellingen foreløpig, men endringen er såpass stor at den synes å vise en tydelig tendens.

Det er rimelig å anta at en del av endringene kan tilskrives den religionspolitiske debatten i de senere år. Men det er også sannsynlig at forskjellene i foreslått finansieringsordning har gjort det tyngste utslaget. Bakkevig-utvalget anbefalte medlemsavgift (et mindretall for livssynsavgift) som hovedfinansiering. Gjønnnes-utvalgets forslag om offentlig bevilgningsøkonomi også for Dnk som et mer selvstendig trossamfunn, har sannsynligvis beveget en god del råd til å være mer endringsvillige.

Resultat spørsmålene 2 og 3

Spørsmål 2: Antall avkryssninger for at statskirken bør fortsette er noe høyere enn andelen som går inn for "grunnlovsforankring". Dette skyldes at en del som ønsker "lovforankret folkekirke" har ansett dette som fortsatt statskirke.

Spørsmål 3: På spørsmålet om lovforankring har i overkant av 40 instanser krysset av for både "Grunnloven" og "Egen kirkelov". De fleste av disse har gått inn for lovforankret folkekirke. Noen ser ut til å sikte til dagens grunnlovsbestemmelser og kirkelov. Antall avkryssninger på "Egen kirkelov" svarer nokså nøyaktig til antallet som er rubrisert under vår hovedkategori "Lovforankret".

2. Statskirken - fortsette/avvikle	Antall (N)	Andel (%)	3. I hvilken lov skal Dnk forankres	Antall (N)	Andel (%)
Bør fortsette	330	49 %	Grunnloven	350	51 %
Bør avvikles	293	43 %	Egen kirkelov	341	50 %
Annet	29	4 %	Lov om trossamf.	17	3 %
Vet ikke	25	4 %	Annet	5	1 %
			Vet ikke	11	2 %
N=680	676	99 %	N=680	724	

¹⁰ Samme kirke – ny ordning, *Sammenfatning av høringsmaterialet*, Oktober 2002, s.36.

Hovedprofil - Bispedømmevis oversikt

Av bispedømmene skiller Stavanger seg ut med høy andel for "Lovforankret folkekirke" (87 %). På den andre siden topper Hamar (64 %) og Nord-Hålogaland (63 %) med høye andeler for "Grunnlovsforankret folkekirke".

Fire bispedømmer har flertall for "Grunnlovsforankret folkekirke", nemlig Hamar, Tunsberg, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland. Av disse har Tunsberg og Sør-Hålogaland lav svarprosent. Forskjellen mellom "Grunnlovsforankret" og "Lovforankret" i Tunsberg er meget liten (2 %), mens det er markert forskjell i Hamar (33 % forskjell), Nord-Hålogaland (34 %) og Sør-Hålogaland (18 %).

7 bispedømmer har flertall for "Lovforankret folkekirke", foruten Stavanger er det Oslo, Borg, Agder og Telemark, Bjørgvin, Møre og Nidaros. I Nidaros er forskjellen mellom "Lovforankret" og "Grunnlovsforankret" meget liten (1 %), noe større i Agder og Telemark (5 %). I Møre (11 %), Borg (14 %), Oslo (19 %) og Bjørgvin (20 %) er forskjellen tydelig. I Stavanger er forskjellen hele 78 %!

<i>Bispedømme</i>	<i>Innk. utt. (N)</i>	<i>Svar (%)</i>	<i>Gr.lov (N)</i>	<i>G.r.lov %</i>	<i>Lovf. (N)</i>	<i>Lovf. %</i>	<i>Selvst (N)</i>	<i>Selvst %</i>
Oslo	59	72,8 %	21,5	36 %	32,4	55 %	2,2	4 %
Borg	68	48,6 %	27,7	41 %	37,3	55 %	0,7	1 %
Hamar	98	47,6 %	62,3	64 %	30,3	31 %	2,8	3 %
Tunsberg	33	23,4 %	16,6	50 %	15,8	48 %	0,2	1 %
Agder/Telemark	129	72,1 %	58,8	46 %	66,4	51 %	2,5	2 %
Stavanger	41	34,5 %	3,8	9 %	35,6	87 %	0,4	1 %
Bjørgvin	78	34,8 %	28,7	37 %	44,3	57 %	3,1	4 %
Møre	64	51,2 %	28,1	44 %	35	55 %	0,3	0 %
Nidaros	52	31,7 %	24,6	47 %	25,1	48 %	0,7	1 %
Sør-Hålogaland	32	28,3 %	18	56 %	12	38 %	1	3 %
Nord-Hålogaland	26	34,7 %	16,3	63 %	7,5	29 %	0,6	2 %
TOTALT	680	43,4 %	306,4*	45 %*	341,7*	50 %	14,5	2 %

* Det er et lite avvik mellom summene oppgitt her og summene i hovedtabellen s.14. De bispedømmevise tallene er resultat av en ny optelling. Noen mindre føringsfeil er oppdaget underveis, derfor er tallet på Gr.lov 3,7 lavere her enn hovedtabellens 310,1 og tallet på Lovf. 1,8 høyere enn hovedtabellens 339,9. Som følge av det blir andelen på Gr.lov 45 % mot hovedtabellens 46 %. Utslagene har minimal betydning for vurderingen av hovedresultatene.

Hvor flertallet i bispedømmenes menighetsråd og fellesråd ligger, samsvarer så langt ganske godt med posisjonene til de respektive bispedømmerådernes flertall, selv om

oppslutningen om lovforankret folkekirke ser ut til å være forholdsvis mye større i bispedømmerådene enn i menighets- og fellelrådene samlet sett.

Utviklingen i forhold til ”Bakkevig-høringen”

Vi har også foretatt en bispedømmevis sammenligning av oppslutningen om Bakkevig-utvalgets forslag til nyordning av forholdet mellom stat og kirke i 2002, og oppslutningen om ”Lovforankret folkekirke” i høringsmaterialet så langt. Disse modellene er svært like, med unntak av forslaget om finansieringsordning. Det ser ut til å være større oppslutning om en nyordning i dag enn for fire år siden i alle bispedømmene.

<i>Bispedømme</i>	<i>For nyordning, Bakkevig-høring (2002)*</i>	<i>For lovforankring, Gjønnnes-høring (2006)</i>
Oslo	24 %	55 %
Borg	35 %	55 %
Hamar	25 %	31 %
Tunsberg	20 %	48 %
Agder/Telemark	46 %	51 %
Stavanger	54 %	87 %
Björgvin	37 %	57 %
Møre	40 %	55 %
Nidaros	35 %	48 %
Sør-Hålogaland	30 %	38 %
Nord-Hålogaland	26 %	29 %
TOTALT	34 %	50 %

*Prosenten angir andelen svar fra menighetsråd, fellelråd og proster sammenlagt. Det var større oppslutning om nyordningen blant prostene, derfor er total-prosenten 1 % høyere enn for menighetsråd og fellelråd (Samme kirke – ny ordning, *Sammenfatning av høringsmaterialet*, Oktober 2002, s.36)

Hovedprofil – stikkprøver i utvalgte deler av materialet

1. De største kirkelige fellelrådene

9 av de 25 største kirkelige fellelrådene har sendt inn hørings svar. Det gjelder Oslo (1), Trondheim (3), Bærum (5), Kristiansand (6), Fredrikstad (7), Skien (12), Bodø (14), Sandefjord (16) og Porsgrunn (22).

Vurdering: Tendensen her er akkurat den samme som på landsbasis: Det er nokså jevnt mellom ”Grunnlovforankret folkekirke” og ”Lovforankret folkekirke”, men ørlite mer i retning lovforankring. ”Selvstendig folkekirke” har marginal oppslutning.

Fellesråd			Gr.lov/Statskrk.	Lovforankr.	Selvt./vet ikke
Resultater:	9 av de 25 største	N = 9	Gr.1 2,3	L 2,1	S 0,4
			StatskrkRef 2	L/G 2,3	
			G: 4,3	L: 4,4	S 0,4
			48 %	49 %	4 %

Gr.1. = Grunnlovsforankret, L = lovforankret, L/G = lovforankret med eksplisitt grunnlovsforankring, S = selvstendig. StatskrkRef = Statskirkereform (KA).

2. Fellesråd og menighetsråd i en del større byer/fellesråd¹¹

Oslo

Kirkelig fellesråd går enstemmig inn for statskirkereform etter KA's forslag. Det er sprik mellom Kirkelig fellesråds standpunkt og menighetsrådenes standpunkter. "Lovforankret folkekirke" har en oppslutning på 58 % (23 av 40 MR), noe som er godt over landsgjennomsnittet. "Grunnlovsforankret" har samlet oppslutning på 37 % (14,7 av 40 MR). Dette ligger godt under landsgjennomsnittet. Verdt å merke seg er at 5,4 av disse menighetsrådene slutter seg til KA's "fjerde vei" sammen med Kirkelig fellesråd.

Bærum

I Bærum er det dobbelt så mange som ønsker "Lovforankret folkekirke" (64 %, 5,8 av 9 MR) som "Grunnlovsforankret" (32 %, 2,9 av 9 MR). Her samsvarer stemmefordelingen i Kirkelig fellesråd med fordelingen blant menighetsrådene. "Lovforankret" får i underkant av 70 %, mens de resterende fordeler seg jevnt på "Grunnlovsforankret" og "Selvstendig". "Selvstendig" har dermed større forholdsvis oppslutning i Kirkelig fellesråd i forhold til i menighetsrådene.

Døves FR

De tre menighetsrådene som hittil har uttalt seg, har vært entydige for "Lovforankret folkekirke" (3 av 3, 100 %). Døvemenighetenes fellesråd har ikke tatt stilling til modell, men kommet med synspunkter fra et språklig-kulturelt minoritetssynspunkt.

Asker

Asker viser en helt annen tendens enn Oslo og Bærum. Her står "Grunnlovsforankret folkekirke" og KA's alternativ svært sterkt (90 %, 2,7 av 3 MR hvorav 1 for KA's modell), mens "Lovforankret folkekirke" hittil ikke har fått oppslutning. De resterende 10 % har krysset av for "Vet ikke". Kirkelig fellesråd har ikke uttalt seg ennå.

Oslo-området for øvrig

Uten at det er gjort tellinger, er inntrykket at "Grunnlovsforankret folkekirke" står sterkere både i Follo og på Romerike enn i Oslo og Bærum, men ikke så sterkt som i Asker.

¹¹ Tabeller over resultatene er vedlagt som Appendiks bakerst i dokumentet.

Kristiansand

Også i Kristiansand er det et visst sprik mellom Kirkelig fellestråd og menighetsrådene. Mens det var 7 stemmer for "Grunnlovsforankret" og 6 stemmer for "Lovforankret" i Fellestrådet, har "Lovforankret" tilslutning fra 76 % av menighetsrådene (7,6 av 10). "Grunnlovsforankret" har 23 % oppslutning (2,3 av 10).

Stavanger

Menighetsrådene i Stavanger viser samme tendens som menighetsrådene i Kristiansand: 74 % oppslutning om "Lovforankret folkekirke" (5,2 av 7 MR), og 23 % oppslutning om "Grunnlovsforankret" (1,6 av 7 MR). Kirkelig fellestråd har enda ikke uttalt seg.

Bergen

I Bergen ligger menighetsrådene svært nær landsgjennomsnittet. Det er praktisk talt likt mellom "Lovforankret folkekirke" (51 %, 7,7 av 15 MR) og "Grunnlovsforankret folkekirke" (49 %, 7,3 av 15 MR). Det er hittil ikke kommet uttalelse fra Kirkelig fellestråd.

Trondheim

Trondheim er den eneste av de undersøkte byene hvor det er større oppslutning om "Lovforankret folkekirke" i Kirkelig fellestråd enn i menighetsrådene (80 % mot 20 % for "Grunnlovsforankret"). Men også i menighetsrådene er oppslutningen om "Lovforankret folkekirke" noe større enn landsgjennomsnittet (56 %, 9 av 16 MR). "Grunnlovsforankret" har 37 % oppslutning i menighetsrådene (5,9 av 16 MR).

Resultater og analyse spørsmål 4 – 8

Analysen av svarene på spørsmålene 4 – 8 i hørings skjemaet er todelt: Først angis resultatet for hele hørings materialet. Deretter er materialet delt i tre "meningsgrupper" etter hvilken hovedmodell man har sluttet seg til:

1. "Grunnlovsforankr.": Gir resultatene for de av uttalelsene som enstemmig eller med andel over 65 % (0,7) går inn for *Grunnlovsforankret folkekirke*, fortsatt *uforandret statskirke* eller fortsatt *statskirke med større reformer* enn det som ligger i alternativet *Grunnlovsforankret folkekirke* (KA's posisjon e.l.). Dette utvalget har et gjennomsnitt på 95 % oppslutning om disse tre posisjonene.

Samlebetegnelse: Grunnlovsforankret-gruppen.

Denne delen av materialet utgjør 261 høringsvar, 38 % av det samlede materialet.

2. "Lovforankr.": Gir resultatene for de av uttalelsene som enstemmig eller med andel over 65 % (0,7) går inn for *Lovforankret folkekirke*. En del av dette utvalget ønsker eksplisitt en grunnlovshenvisning – i likhet med Gjønnnes-utvalgets flertall. Dette utvalget har et gjennomsnitt på 94,8 % om *Lovforankret folkekirke*.

Samlebetegnelse: Lovforankret-gruppen.

Denne delen av materialet utgjør 297 høringsvar, 44 % av det samlede materialet.

3. "Dissens/selvstendig": Gir resultatene for de av uttalelsene som i sine *dissenser* delte seg slik at det bare er små flertall (under 65 %) eller ikke flertall i det hele tatt for en av posisjonene. I tillegg kommer de 3 svarene som enstemmig gikk inn for alternativet *Selvstendig folkekirke*.

Samlebetegnelse: Dissens/selvstendig-gruppen.

Denne delen av materialet utgjør 122 høringsvar, 18 % av det samlede materialet.

Spørsmål 4: Finansiering

Det mest iøynefallende her den lave oppslutningen om Gjøannes-utvalgets flertalls forslag om en mindre medlemsavgift som supplement til offentlig basisfinansiering. Tre fjerdedeler ønsker offentlig finansiering uten medlemsavgift. En del har i tekstkommentarer begrunnet dette med at dåpen fortsatt må være eneste medlemskriterium i Dnk. En del instanser, ca. 40, har tekstkommentarer hvor de ønsker obligatorisk livssynsavgift. Det varierer hvor disse har krysset av, men noen presiserer at offentlig finansiering uten medlemsavgift betyr en slik livssynsavgift.

Fordeling på svaralternativer, spørsmål 4

Medl.avgift	3	0 %
Medl.avgift + noe off.	4	1 %
Off. + noe medl.avgift	145	21 %
Off. U. medl.avgift	499	73 %
Annet	27	4 %
Vet ikke	6	1 %
N = 680 (Livssynsavgift nevnt av 40)	684	

Veldig få kommenterer Gjøannes-utvalgets flertalls forslag til omfordeling i det offentlige finansieringsansvaret mellom stat og kommune. Forklaringen er at spørreskjemaet ikke inviterer til kommentarer på dette. Dermed gir høringsmaterialet lite holdepunkter på et av de viktigste spørsmålene knyttet til framtidig finansieringsordning.

Fordeling på svaralternativer – de tre meningsgruppene

	Grunnlovs- forankr.			Lovforankr.			Dissens/ selvstendig	
Medl.avgift	0,2	0 %		1,5	1 %		1,3	1 %
Medl.avgift + noe off.	0,5	0 %		1,4	0 %		2,1	2 %
Off. + noe medl.avgift	13,6	5 %		98,7	33 %		32,7	27 %
Off. U. medl.avgift	244,2	94 %		183,9	62 %		70,9	58 %
Annet	8,7	3 %		15,7	5 %		2,6	2 %
Vet ikke	0,3	0 %		3,9	1 %		1,8	1 %
N = 680 (Livssynsavgift nevnt av 40)	267,5	N=261		305,1	N=297		111,4	N=122

Som ventet viser resultatet fordelt på de tre meningsgruppene at "Grunnlovsforankret"-gruppen nesten entydig går inn for fortsatt offentlig finansiering uten medlemsavgift. Ca 1/3 av "Lovforankret"- og "Dissens/Selvstendig"-gruppene går inn for noe medlemsavgift.

Spørsmål 5: Valgordninger

Praktisk talt halvparten ønsker at valgordningen skal være som nå i sine hovedtrekk. En tredjedel ønsker økt bruk av direkte valg.

Fordeling på svaralternativer, spørsmål 5

Som nå	338	50 %	
Økt direkte valg	227	33 %	
Annet	45	7 %	
Vet ikke	53	8 %	
(Tekstkommentarer ca 225)			
N=680	663		

Like vesentlig er tekstkommentarene fra så mye som en tredjedel av høringsinstansene. Særlig er det tre temaer som går igjen. Mange høringsinstanser viser til gode erfaringer med menighetsrådsvalg lagt til samme tid som Stortingsvalg, og ønsker dette som permanent ordning. For det andre betoner mange høringsinstanser behovet for videre utvikling av det kirkelige demokratiet, for bedre valgdeltakelse og representativitet. Dette gjelder også mange råd som vil beholde dagens valgordning. For det tredje konkretiserer mange instanser som ønsker økt direkte valg hva de legger i dette. En del ønsker dette utredet, mens mange angir at de ønsker direkte valg helt eller delvis til bispedømmeråd og kirkemøte. Ingen gir uttrykk for at de ønsker direkte valg til Kirkelig fellelråd.

Alt i alt legges det stor vekt på at det kirkelige demokratiet må utvikles, også fra mange instanser som har krysset av for å beholde valgordningen som nå.

Fordeling på svaralternativer – de tre meningsgruppene

	<i>Grunnlovs- forankr.</i>		<i>Lovforankr.</i>		<i>Dissens/ selvstendig</i>	
Som nå	113,4	43 %	167,9	57 %	56,7	46 %
Økt direkte valg	91	35 %	92,7	31 %	43,3	35 %
Annet	23,3	9 %	16,2	5 %	5,5	5 %
Vet ikke	26,5	10 %	16,4	6 %	10,1	8 %
(Tekstkommentarer ca 225)						
N=680	254,2	N=261	293,2	N=297	115,6	N=122

Resultatene for de tre meningsgruppene viser litt større tendens til å ville beholde dagens valgordning hos de som går inn for ”lovforankret folkekirke”, mens det er små forskjeller gruppene imellom når det gjelder alternativet ”økt direkte valg”.

Spørsmål 6: Grunnlovens paragraf 2

Det er stor oppslutning om en form for ”verdiparagraf” i Grunnloven hvis statskirken avvikles. 4 av 5 ønsker en referanse til ”det kristne og humanistiske verdigrunnlaget”. Om lag 1/3 ønsker referanse til ”De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på, så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene”.

En andel på 44 % ønsker en bestemmelse om ”at Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke” i Grunnlovens § 2. Dette svaralternativet refererer seg til Inge Lønning's mindretallsmerknad i utredningen. Enkelte tekstkommentarer presiserer avkrysningen slik at den sikter til den foreslåtte Grunnlovshenvisningen til en lovforankret folkekirke,

”Nærmere Bestemmelser om Den norske kirkes Ordning fastsettes ved Lov”. Det kan med andre ord ligge litt ulike motiver bak avkrysning på dette svaralternativet, og litt ulik forståelse av hva det da er man vil ha inn i Grunnloven.

Fordeling på svaralternativer, spørsmål 6

Ingen tillegg	13	2 %
Politiske grunnverdier	203	30 %
Kristne og humanistiske	544	80 %
Humanistiske	17	3 %
Dnk en evg.luth. Kirke	296	44 %
Annet	24	4 %
Vet ikke	21	3 %
N=680 Flere avkrysninger mulig	1118	

Fordeling på svaralternativer – de tre meningsgruppene

	<i>Grunnlovs- forankr.</i>		<i>Lovforankr.</i>		<i>Dissens/ selvstendig</i>	
Ingen tillegg	4	2 %	3,5	1 %	5,5	5 %
Politiske grunnverdier	67,9	26 %	102,9	35 %	32,2	26 %
Kristne og humanistiske	181	69 %	269,5	91 %	93,5	77 %
Humanistiske	5,5	2 %	7,9	3 %	3,6	3 %
Dnk en evg.luth. Kirke	114,6	44 %	133,9	45 %	47,5	39 %
Annet	19,3	7 %	1	0 %	3,7	3 %
Vet ikke	11	4 %	4,7	2 %	5,3	4 %
N=680 Flere avkrysninger mulig	403,3	N=261	523,4	N=297	191,3	N=122

Ser vi på de tre meningsgruppene, viser det seg at vesentlig flere i ”Lovforankret-gruppen” (91 %) enn i ”Grunnlovsforankret-gruppen” (69 %) ønsker en verdiparagraf som viser til ”Kristne og humanistiske verdier” (eller ”den kristne og humanistiske Arv” som er utredningens terminologi). Dette er ikke unaturlig, siden ”Grunnlovsforankret-gruppen” primært ønsker å opprettholde Grunnlovens § 2, og mange trolig vil anse statens verdigrunnlag for sikret gjennom dette.

Spørsmål 7: Gravferdsforvaltning

Fordeling på svaralternativer, spørsmål 7

Lokale kirke	447	66 %
Kommunen	211	31 %
Annet	11	2 %
Vet ikke	18	3 %
N=680	687	

I Gjøannes-utvalget var det stort flertall for at Kommunen skal få hovedansvar for gravferdsforvaltningen. To tredjedeler av de lokal-kirkelige høringsinstansene anbefaler at dagens ordning hvor Kirkelig fellesting har ansvar for gravferdsforvaltningen de fleste

steder, videreføres. En god del instanser viser til gode erfaringer med den lokale kirken som ansvarshavende på dette området.

Fordeling på svaralternativer – de tre meningsgruppene

	<i>Grunnlovs- forankr.</i>		<i>Lovforankr.</i>		<i>Dissens/ selvstendig</i>	
Lokale kirke	198,1	76 %	177,5	60 %	71,4	59 %
Kommunen	43,2	17 %	123,4	42 %	44,4	36 %
Annet	9,5	4 %	0	0 %	1,5	1 %
Vet ikke	4	2 %	10,7	4 %	3,3	3 %
	254,8	<i>N=261</i>	311,6	<i>N=297</i>	120,6	<i>N=122</i>

Splitter vi dette opp på de tre “meningsgruppene”, får vi følgende bilde: Hos de som ønsker Grunnlovsforankring/videreføring av dagens statskirkeordning er det lite oppslutning om å overføre ansvaret for gravferdsforvaltningen til kommunen (17 %). Hos de andre to gruppene kan ca. 40 % tenke seg dette.

Spørsmål 8: Eiendomsrett og økonomisk ansvar for kirkebygg

Fordeling på svaralternativer, spørsmål 8

Lokale kirke eie/øk.ansvar	61	9 %
Lokale kirke eie/kommune øk. ansvar	563	83 %
Komm eie/ kommune øk ansvar	13	2 %
Annet	27	4 %
Vet ikke	14	2 %
N=680	678	

Svarene på spørsmål 8 er de mest entydige i hele materialet. Over 80 % ønsker at den lokale kirke skal eie kirkene, og kommunene ha det økonomiske ansvaret. Denne tendensen er gjennomgående i alle de tre meningsgruppene. Enkelte instanser mener at det offentlige skal ha det økonomiske ansvaret, men at det kan være staten eller stat og kommune i fellesskap som har det.

Fordeling på svaralternativer – de tre meningsgruppene

	<i>Grunnlovs- forankr.</i>		<i>Lovforankr.</i>		<i>Dissens/ selvstendig</i>	
Lokale kirke eie/ øk.ansvar	15,5	6 %	34,3	12 %	11,2	9 %
Lokale kirke eie/ kommune øk. ansvar	210,6	81 %	255,9	86 %	96,5	79 %
Komm eie/ kommune øk ansvar	7,8	3 %	2	1 %	3,2	3 %
Annet	18,3	7 %	7	2 %	1,7	1 %
Vet ikke	3,9	1 %	5,8	2 %	4,3	4 %
SUM	256,1	<i>N=261</i>	305	<i>N=297</i>	116,9	<i>N=122</i>

Spørreskjemaet inviterer ikke til å ytre seg om eiendomsretten til Opplysningsvesenets fond (OVF) og om forslagene om særskilte økonomiske ordninger for fredede og verneverdige kirkebygg, som utredningen også drøfter. En god del instanser har på eget initiativ kommentert disse spørsmålene. De få kommentarene vedrørende OVF gir uttrykk for at ønske om kirkelig eiendomsrett til OVF, mens en god del støtter forslaget om særskilte statlige finansieringsordninger for vedlikehold av fredede og verneverdige kirker.

Analyse – utvalgte premisser og prinsipper i forhold til hovedposisjon

Spørreskjemaets spørsmål 1 ba instansene uttale seg om hvilke *overordnede prinsipper* som bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken. De fleste høringsinstansene har fylt ut denne tekstboksen eller lagt ved tekster angående dette. Mange høringsinstanser har også fulgt anbefalinger om å gjøre rede for *grunnleggende premisser* og de elementer av kirkeforståelse som ligger bak stillingtagen til forslagene i NOU 2006:2 og spørsmålene i spørreskjemaet. Vi har registrert begge typer utsagn i databasen fra alle uttalelser der slike har forekommet, men registreringen er ikke uttømmende.

I dette avsnittet vil vi undersøke hvordan oppslutningen om de hyppigst forekommende utsagnskategoriene fordeler seg på de tre meningsgruppene. Det vil kunne si noe om likheter og forskjeller i argumentasjon, lik eller ulik vektlegging av prinsipper og premisser. Hensikten er å finne ut om det er noen prinsipper og premisser som samler på tvers av hovedposisjon, eller om det er stort sprik mellom de ulike gruppene.

De tre meningsgruppene fordelte seg slik i størrelse:

"Grunnlovsforankr."	N=261	Andel: 38 %
"Lovforankr."	N=297	Andel: 44 %
"Dissens/selvstendig"	N=122	Andel: 18 %

Analysen er foretatt etter følgende prinsipp: Forekomst av registreringer på de enkelte premisser eller prinsipper er talt opp og fordelt på meningsgruppene. Fordeler registreringene seg i andeler som tilsvarende meningsgruppenes størrelse (38 – 44 – 18), er premisset/prinsippet å anse som et felles premiss/prinsipp på tvers av meningsgrupper. Er det vesentlig større eller mindre andel registreringer i forhold til meningsgruppens andel av det totale antall uttalelser, forteller det at premisset/prinsippet særlig brukes som argument for den ene – eller den andre – siden.

Prinsippene for tros- og livssynspolitikken som har høyest frevens er:

Prinsipp	Ant.reg.	% av total
PR1: Tros- og livssynsfrihet	314	46 %
PR2: Aktivt støttende tros- og livssynspolitikk	298	44 %
PR10: Kristne og humanistiske verdier	166	24 %
PR4: Likebehandling/likeverd/likestilling	140	21 %
PR3: Statlig ansvar rammebetingelser	132	19 %
PR8: Fortsatt særstilling Dnk	93	14 %
PR7: Indre selvstyre trossamf/lære/lederskap	64	9 %
PR9: Verdiparagraf i Grunnloven	40	6 %

Av disse dreier PR 1, 2, 3 og 4 seg om tros- og livssynsfrihet og offentlig tilrettelegging og likebehandling. Disse prinsippene tenkes i utgangspunktet å trekke i retning av reform av statskirkeordningen. Det samme kan sies om PR 7. På den annen side vektlegger PR 8, 9 og 10 opprettholdelse av en framskutt rolle for luthersk kristendom og kristne verdier i samfunnet. Tros- og livssynsfrihets-prinsippene har samlet vesentlig høyere oppslutning enn de tradisjonsbevarende prinsippene.

Premissene angående kirkeforståelse m.v. som har høyest frekvens er:

<i>Premiss</i>	<i>Ant.reg.</i>	<i>% av total</i>
P7: Landsdekkende folkekirke	150	22 %
P1: Åpen/inkluderende folkekirke	140	21 %
P2: Bekj, misj. Tjen. Åpen folkekirke	82	12 %
P13: Dåpen eneste medlemskriterium	68	10 %
P16: Dnk - kulturbærer, verdiformidler, livstolk	64	9 %
P8: Lik tilgang til forkynnelse/krkl handlinger	62	9 %
P6: Kirken ansv. Utnevn. Prost/biskop	58	9 %
P3: Dnk trossamf - forankr eget trosgr.lag	56	8 %
P9: Soknet grunnenhet/lokal tilstedeværelse	51	8 %
P12: Demokratisk struktur	49	7 %
P14: Rom ulik grad trosengasj og deltakelse	46	7 %

En gruppe premisser betoner kirkens karakter av folkekirke og dens åpenhet og nærvær. Dette gjelder P1, 7, 8, 9, 12, 13, 14 og 16. En annen gruppe premisser betoner kirkens karakter av trossamfunn og dens krav om selvstendighet. Dette gjelder P3 og 6. P2 går litt i begge retninger. Allerede her ser vi at høringsinstansene samlet sett legger mye større vekt på den første gruppen premisser.

A. Tros- og livssynsfrihet, statlig aktivt støttende tros- og livssynspolitikk (PR1, 2, 3 og 4)

Prinsipp	And.reg.	Grunnlovs.	Lovforankr.	Dissens/selvt.
PR1: Tros- og livssynsfrihet	46 %	33 %	47 %	20 %
PR2: Aktivt støttende tros- og livssynspolitikk	44 %	28 %	53 %	19 %
PR3: Statlig ansvar rammebetingelser	19 %	35 %	45 %	20 %
PR4: Likebehandling/likeverd/likestilling	21 %	27 %	50 %	23 %
“Normalfordeling”		38 %	44 %	18 %

To av disse utsagnene har tilslutning fra over 40 % av instansene, mens de andre to har tilslutning fra omkring 20 %. Detter er med andre ord prinsipper som det legges stor vekt på av menighetsrådene og fellesrådene.

Som en skulle forvente er det større forekomst av disse prinsippene i ”lovforankret-gruppen” enn i ”grunnlovsforankret-gruppen”. Men forskjellen er ikke radikalt stor i forhold til ”normalfordelingen”. Det innebærer at prinsippene om tros- og livssynsfrihet, om aktivt støttende tros- og livssynspolitikk, statlig ansvar for rammebetingelser og likebehandling av tros- og livssynssamfunn står ganske sterkt også hos dem som ønsker en grunnlovsforankret folkekirke.

Høringsinstansene slutter seg til prinsippet om tros- og livssynsfrihet, men ønsker at det skal være en positiv statlig understøttelse og tilrettelegging for tros- og livssynsvirksomhet i samfunnet.

B. Indre selvstyre i trossamfunn (PR 7)

Prinsipp	And.reg.	Grunnlovs.	Lovforankr.	Dissens/selvst.
PR7: Indre selvstyre trossamf/lære/lederskap	9 %	8 %	69 %	23 %
“Normalfordeling”		38 %	44 %	18 %

Når det gjelder indre selvstyre i trossamfunn er det lite viktig for ”Grunnlovsforankret-gruppen”. De som vektlegger dette hører i særlig grad til i ”Lovforankret-gruppen”, men det gjelder bare 9 % av høringsinstansene. Ønske om større indre selvstyre har vært et viktig motiv for de som ønsker endring av Statens forhold til kirken. Det bekreftes i noen grad her, men er et mye mindre framtrepende prinsipp enn tros- og livssynsfriheten og vernet om kristne og humanistiske verdier..

C. ”Tradisjonsbevarende” prinsipper (PR 8, 9 og 10)

Prinsipp	And. Reg.	Grunnlovs.	Lovforankr.	Dissens/selvst.
PR8: Fortsatt særstilling Dnk	14 %	31 %	56 %	13 %
PR9: Verdiparagraf i Grunnloven	6 %	18 %	60 %	23 %
PR10: Kristne og humanistiske verdier	24 %	29 %	47 %	24 %
“Normalfordeling”		38 %	44 %	18 %

Det mest iøynefallende her er at ”lovforankret-gruppen” til tross for at en ønsker endring av relasjonen mellom stat og kirke, ønsker å sikre sikre kristne og humanistiske verdier som Statens verdigrunnlag. Engasjementet for kristne og humanistiske verdier er relativt jevnt fordelt i forhold til normalfordelingen, og vektlegges av så mye som en fjerdedel (24 %) av høringsinstansene samlet.

Utsagnet om verdiparagraf har få registreringer (6 %), og overlapper med spørreskjemaets spørsmål 6. Svarene på dette spørsmålet tyder på at det er bred oppslutning om en verdiparagraf som viser til kristne og humanistiske verdier (80 %).

D. Premisser – en åpen, nærværende og tilgjengelig kirke (P 1, 7, 8, 9, 12, 13, 14 og 16)

Premiss	And. Reg.	Grunnlovs.	Lovforankr.	Dissens/selvst.
P1: Åpen/inkluderende folkekirke	21 %	51 %	34 %	15 %
P7: Landsdekkende folkekirke	22 %	36 %	48 %	16 %
P8: Lik tilgang til forkynning/ krkl handl.	12 %	32 %	52 %	16 %
P9: Soknet grunnenhet/lokal tilstedeværelse	8 %	31 %	57 %	12 %
P12: Demokratisk struktur	7 %	51 %	39 %	10 %
P13: Dåpen eneste medlemskriterium	10 %	31 %	53 %	16 %
P14: Rom ulik grad trosengasj og deltakelse	7 %	41 %	48 %	11 %
P16: Dnk - kulturbærer, verdiformidler, livstolker	9 %	36 %	48 %	16 %
“Normalfordeling”		38 %	44 %	18 %

“Grunnlovsforankret-gruppen” bruker noe hyppigere enn de andre gruppene uttrykk som ”åpen” og ”inkluderende” om folkekirken. Totalt bruker 21 % disse uttrykkene.

”Grunnlovsforankret-gruppen” scorer også litt høyere her på ”demokratisk struktur” enn de øvrige, men her er det få registreringer (7 %). I forbindelse med spørreskjemaets spørsmål 5 har mange flere gitt uttrykk for at de mener det kirkelige demokratiet bør utvikles (33 % har tekstkommentarer til dette spørsmålet).

”Lovforankret-gruppen” er mer opptatt av å betone at kirken skal være lokalt nærværende med sognet som grunnenhet, at det skal være lik tilgang til forkynnelse og kirkelige handlinger, og at dåpen fortsatt skal være eneste medlemskriterium i Dnk. På disse utsagnene ligger antallet registreringer rundt 10 %.

Ellers er det oppslutning i samsvar med normalfordelingen om at kirken skal være en landsdekkende folkekirke, at den skal gi rom for ulike grader av trosengasjement og deltakelse og at Dnk har en viktig rolle som kulturbærer, verdiformidler og formidler av livstolkning. At kirken skal være en landsdekkende folkekirke betones av så mye som 22 % av rådene.

E. Betoning av Den norske kirkes offisielle selvforståelse (P2)

Premiss	<i>And.reg.</i>	Grunnlovs.	Lovforankr.	Dissens/selvst.
P2: Bekj, misj. Tjen. Åpen folkekirke	12 %	28 %	52 %	20 %
“Normalfordeling”		38 %	44 %	18 %

”Lovforankret-gruppen” er noe mer opptatt av Dnk’s offisielle selvdefinisjon enn ”Grunnlovsforankret-gruppen”. Den sistnevnte gruppen bruker noe oftere uttrykk som ”åpen og inkluderende folkekirke”, mens de første i litt større grad ønsker å ha med ”Bekjennende, misjonerende og tjenende” sammen med ”åpen” som karakteristikk av folkekirken.

G. Kirken – et selvstendig trossamfunn (P 3 og 6)

Premiss	<i>And.reg.</i>	Grunnlovs.	Lovforankr.	Dissens/selvst.
P3: Dnk trossamf - forankr eget trosgr.lag	8 %	18 %	71 %	11 %
P6: Kirken ansv. Utnevn. Prost/biskop	9 %	10 %	69 %	21 %
“Normalfordeling”		38 %	44 %	18 %

Den største relative forskjellen mellom meningsgruppene finner vi her, sammen med PR7 som går i samme retning. De fleste som er opptatt av at Dnk er et trossamfunn som er forankret i eget trosgrunnlag (bibel og bekjennelse), og at kirkelige organer bør ha det endelige ansvaret for utnevnelser av prost og biskop, tilhører ”Lovforankret-gruppen”. Dette er i samsvar med hva man kunne forvente. En relativt liten andel av høringsinstansene framhever disse premissene i tekst-kommentarer (8 og 9 %), men betoning av slike premisser ligger implisitt i å gå inn for lovforankret eller selvstendig folkekirke slik 52 % av høringsinstansene har gjort.

Oppsummering

De *prinsippene for tros- og livssynspolitikken* som har størst oppslutning hos høringsinstansene er prinsippet om tros- og livssynsfrihet (46 %) og om en statlig aktivt støttende tros- og livssynspolitik (44 %). Disse prinsippene har bred oppslutning uansett meningsgruppe. Det er også ganske bred oppslutning om likebehandling av tros- og livssynssamfunn (21 %) og statlig ansvar for tilrettelegging og gode rammebetingelser for tros- og livssynssamfunn (19 %). Også her er fordelingen mellom meningsgruppene ganske jevn.

Engasjementet for kristne og humanistiske verdier er også stort i alle tre meningsgrupper (samlede tekstregistreringer 24 %). Fra svarene på spørsmål 6 vet vi at dette er noe 80 % av høringsinstansene legger vekt på (ca. 70 % av "Grunnlovsforankret-gruppen" og 90 % av "Lovforankret-gruppen").

Oppslutningen om *premissene knyttet til kirkeforståelsen* er noe lavere enn om de religionspolitiske prinsippene. Det skyldes at spørreskjemaet ikke inviterer til å komme med dem. Mange har likevel fulgt oppfordringer fra Kirkerådet, KA og flere om å begrunne sine standpunkter i slike premisser.

De premissene som har høyest oppslutning er at Dnk skal være en landsdekkende folkekirke (22 %), at den skal være en "åpen og inkluderende" folkekirke (22 %) eller en "bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen" folkekirke" (12 %). At kirken skal være landsdekkende er et standpunkt som er jevnt fordelt mellom meningsgruppene. Det er noe større oppslutning om uttrykkene "åpen og inkluderende" i "Grunnlovsforankret-gruppen", mens "bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen" har relativt sett større oppslutning i "Lovforankret-gruppen". Begge uttrykkene inneholder betegnelsen "åpen" om folkekirken. At kirken skal en være "landsdekkende" og "åpen" folkekirke synes det å være bred enighet om uansett hvilken framtidig relasjon mellom staten og Dnk man går inn for.

Veiene skilles når det gjelder betoningen av kirkens rett til å utnevne proster og biskoper, vekten på indre selvstyre i trossamfunn og betoning av at kirken er et trossamfunn med forankring i eget trosgrunnlag. Disse premissene har nær sammenheng med valg av lovforankret eller selvstendig folkekirke.

Appendiks

Hovedprofil: Fellesråd og menighetsråd i en del større byer/ fellesrådsområder. Tabeller.

Gr.lov/Statskrk. Lovforankr. Selvst./vet ikke

Oslo FR				StR(KA) 1			
Oslo MR	Svar MR	40 av 56	N=40	Gr.l	9,3	L 12,2	S 1,8
Resultater:	Svarprosent	71 %		StR-KA	5,4	L/G 10,8	
				G:	14,7	L: 23	S 1,8
					37 %	58 %	4 %

Gr.l. = Grunnlovsforankret, L = lovforankret, L/G = lovforankret med eksplisitt grunnlovsforankring, S = selvstendig. StR-KA = Statskirkereform (KA). G: = "Grunnlovsforankr./statskirke", L: "Lovforankr."

Gr.lov/Statskrk. Lovforankr. Selvst./vet ikke

Bærum FR				Gr.l	0,2	L	0,7	S	0,2
Bærum-MR	Svar MR	9 av 10	N=9	Gr.l	1,9	L	4,8	S	0,2
Resultater:	Svarprosent	90 %		StR-KA	1	L/G	1		
				G:	2,9	L:	5,8	S	0,2
					32 %	64 %	2 %		

Gr.lov/Statskrk. Lovforankr. Selvst./vet ikke

Døves FR				Ikke valgt modell			
Døves MR	Svar MR	3 av 6	N=3		L	3	
	Svarprosent	50 %				100 %	

Gr.lov/Statskrk. Lovforankr. Selvst./vet ikke

Asker FR (ikke svart)									
Asker-MR	Svar MR	3 av 5	N=5	Gr.l	1,7	L	0	V.I.	0,3
Resultater:	Svarprosent	60 %		StR-KA	1	L/G	0		
				G:	2,7	L:	0	V.I.	0,3
					90 %	0 %			10 %

Gr.lov/Statskrk. Lovforankr. Selvst./vet ikke

Kristiansand FR				G	0,5	L	0,5		
Kristiansand-MR	Svar MR	10 av 12	N=10	Gr.l	1,5	L	6,5		
Resultater:	Svarprosent	83 %		StR-KA	0,8	L/G	1,1	V.I.	0,1
				G:	2,3	L:	7,6	V.I.	0,1
					23 %	76 %			1 %

Gr.lov/Statskrk. Lovforankr. Selvst./vet ikke

Stavanger FR (ikke svart)									
Stavanger-MR	Svar MR	7 av 17	N=7	Gr.l	1,6	L	3,2	S:	0,2
Resultater:	Svarprosent	41 %				L/G	2		
				G:	1,6	L:	5,2	S:	0,2
					23 %	74 %			3 %

Bergen FR (ikke svart)				<i>Gr.lov/Statskrk.</i>	<i>Lovforankr.</i>	<i>Selvst./vet ikke</i>
Bergen-MR	Svar MR	15 av 25	N=15	Gr.1 7,3	L 6,7	
Resultater:	Svarprosent	60 %			L/G 1	V.I. 0,3
				G: 7,3	L: 7,7	V.I. 0,3
	For høy total	pga avrundinger		49 %	51 %	2 %

Trondheim FR				<i>Gr.lov/Statskrk.</i>	<i>Lovforankr.</i>	<i>Selvst./vet ikke</i>
Trondheim-MR	Svar MR	16 av 21	N=16	Gr.1 5,9	L 8	S 0,3
Resultater:	Svarprosent	76 %			L/G 1	V.I. 0,7
				G: 5,9	L: 9	S 0,3. V.I.0,7
				37 %	56 %	S: 2 %, V.I. 4 %